Σκέψεις πολιτικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γιὰ τὴν ἰσοπολιτεία τῶν γυναικῶν

Μερικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν ἀγόρευση τοῦ τότε πρωθυπουργοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου στὴ Συνεδρία τῆς Βουλῆς τῆς 28 Ἰανουαρίου 1920.

«... Κύριοι συνάδελφοι δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία τοὺς νόμους, τοὺς ὁποίους ἡμεῖς ἐκάμομεν, τοὺς ἐκάμομεν δυστυχῶς πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀνδρικοῦ γένους καὶ ἐν ὑποτιμήσει τοῦ γυναικείου φύλου. Νομίζω ὅτι ἡ ἐξομοίωσις τῆς γυναικός, ἡ ἰσότης τῆς γυναικὸς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἀστικοῦ δικαίου εἶναι ὥριμος καρπός, τὸν ὁποῖον δικαιοῦται ἡ γυναῖκα νὰ δρέψῃ. Κατὰ τὴν ἀστικὴν ἡμῶν νομοθεσίαν ἵνα γίνῃ ἕνα συμβόλαιον παρουσία δύο μαρτύρων πρέπει οἱ μάρτυρες αὐτοὶ νὰ εἶναι ἄνδρες, ἀποκλείει τὸ δικαίωμα εἰς τὴν γυναῖκα νὰ εἶναι μάρτυς κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ συμβολαίου, καὶ διὰ τὴν ἐπιτροπείαν ἀκόμη ὑφίσταται περιορισμοὺς, μόνον διὰ τὴν μητέρα καὶ τὴν μάμην ἐπιτρέπει τὸ δίκαιόν μας τὴν ἄσκησιν τῆς ἐπιτροπείας... Ὅλα αὐτὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ χωρὶς καμμίαν ὑπέρβασιν, εἶναι στίγματα τῆς νομοθεσίας ἡμῶν τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐξαλειφθοῦν...

. . Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου θὰ κάμω τὴν ἑξῆς δήλωσιν. Πιστεύω ὅτι ἡ παροχὴ τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου εἰς τὰς γυναῖκας θὰ ἔχῃ κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν συμφέρον. Νομίζω ὅτι παντοῦ ὅπου παρεχωρήθη τὸ δικαίωμα τοῦτο κανὲν ἐκ τῶν Κρατῶν δὲν μετενόησε διὰ τὴν παραχώρησιν τῆς ψήφου τῶν γυναικῶν. Κάμνω μταν ἐπιφυλαξιν· ἵνα δώσω τὸν ψῆφον εἰς τὰς γυναῖκας ἀπαιτῶ μίαν προϋπόθεσιν, τὴν ὁποίαν καὶ ἐμνημόνευσα εἰς τὰς γυναῖκας ἐν Παρισίοις, αἱ ὁποῖαι ἦλθον νὰ μὲ ἐπισκεφθῶσιν ἵνα μοῦ ζητήσωσι τὴν παραχώρησιν. Τὸ ἐξαρτῶ ἀπὸ μίαν προϋπόθεσιν, τὴν ὁποίαν θὰ τὴν ἀναγνωρίσητε· θὰ δώσωμεν τὴν ψῆφον εἰς τὰς γυναῖκας ἐὰν βεβαίως θέλωσι καὶ αἱ γυναῖκες τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου, ὄχι νὰ τὰς ἐκβιάσωμεν ἵνα λάβωσι τὴν ψῆφον. Εἶπον εἰς τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἄξιαι πάσης τιμῆς, νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν προπαγάνδαν των ἵνα πείσωσι τὰς Ἑλληνίδας γυναῖκας νὰ θελήσωσι νὰ ζητήσωσι τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου. . . . »

Ἰσοπολιτεία τῶν γυναικῶν

Ὁ κ. Δ. Γούναρης, ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ὑπῆρξε εἰσηγητὴς τῆς προτάσεως γιὰ τὴν παροχὴ δικαιωμάτων στὴ γυναίκα. Παραθέτουμε ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν ὁμιλία του στὴ Βουλὴ τὴν 19.5.1922.

. . Ἐδῶ εἶναι τὸ λάθος. Πρόκειται περὶ καθήκοντος, περ ὑποχρεώσεως, Πᾶς πολίτης, Ἕλλην, εἴτε ἄρρην εἶναι, εἴτε θῆλυ, ὀφείλει νὰ ἐκπληρώσῃ ἐκείνην τὴν λειτουργίαν τοῦ πολιτικοῦ ὀργανισμοῦ εἰς τὴν ὁποίαν δύναται νὰ εἶναι χρήσιμος. Οὕτω νὰ θέσητε τὸ ζήτημα καὶ νὰ μὴ ὁμιλῆτε περὶ δικαιώματος, τὸ ὁποῖον ἔχετε σεῖς ἢ ἐγώ, ἢ ἂν πρέπει νὰ ἔχωσιν ἢ ὄχι αἱ γυναῖκες ψῆφον. Νὰ ὁμιλήσητε περὶ χρησιμότητος, τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ ἔχωσιν, ψηφίζουσαι ἢ μὴ ψηφίζουσαι αἱ γυναῖκες ἢ οἱ ἄνδρες. Καὶ διὰ νὰ ὁμιλῆτε περὶ χρησιμότητος τὴν ὁποίαν ἔχουσιν αἱ γυναῖκες, καὶ ἂν πρόκειται περὶ καθήκοντος ἢ δικαιώματος, πρέπει νὰ ἐκτιμηθῇ ὁποία εἶναι ἡ θέσις τὴν ὁποίαν κατέλαβον ἢ τείνουσι νὰ καταλάβωσιν ἐν τῷ κοινωνικῷ ὀργανισμῷ αἱ γυναῖκες, ὅτε θὰ κριθῇ τίνες εἶναι ἐκεῖναι· αἱ ὁποῖαι θὰ κληθῶσι νὰ ἐκτελέσωσι τὸ καθῆκον τοῦτο. Ἀπὸ μόνης τῆς ἀπόψεως ταύτης δύναται νὰ κριθῇ τὸ ζήτημα καὶ οὐχὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἄλλης, δικαιώματος τοὐτέστιν ἡμῶν, τὸ ὁποῖον θὰ δώσωμεν διὰ ν' ἀμείψωμεν τὴν α, ἢ β ὑπηρεσίαν.

. . Οὐδεὶς ἦτο ὁ δυνάμενος νὰ δώσῃ ἢ ν' ἀφαιρέσῃ τὸ τοιοῦτο δικαίωμα. Τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου ἐκτήθη ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι εἶχον τὴν δύναμιν νὰ τὸ κατακτήσωσιν. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐκτήσαντο τὸ δικαίωμα αὐτό, ἐὰν εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ζητοῦσι τοῦτο, ἀλλ' εἶναι ἀντιπρόσωποι πράγματι τοῦ λαοῦ, ἔχοντες συναίσθησιν ὑποχρεώσεως, τὴν ὁποίαν ἔχουσι νὰ μεταδώσωσι, τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς πάντας ἐκείνους, ὄχι δικαίωμα ἀλλὰ καθῆκον, εὑρισκόμεθα πρὸ τοῦ ἐδάφους τῆς ὑποχρεώσεως ἡμῶν νὰ ἐμπιστευθῶμεν αὐτὸ πρὸς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι πρὸς συγκρότησιν τῆς κοινωνίας, δύνανται ἐξόχως νὰ χειρισθῶσι τοῦτο. (Ζωηρὰ χειροκροτήματα ἐκ τῆς αἰθούσης καὶ τῶν θεωρείων).